

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 18 januari 2007
Ons kenmerk 2/5.2/2007000241
Behandeld door de heer K. van den Berg (0592) 36 58 42
Onderwerp: Ontwerp-Provinciaal programma luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010

Geachte voorzitter/leden,

Op 8 maart 2006 informeerden¹ wij u over ons initiatief om te komen tot een luchtkwaliteitsplan Drenthe. In die brief hebben wij het projectkader, het ambitieniveau, de voorgestane aanpak en de procedure geschetst.

Als vervolg daarop bieden wij u thans het door ons op 16 januari 2007 vastgestelde ontwerp-Provinciaal programma luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010 aan. Dit ontwerp is gebaseerd op het onderzoek dat in opdracht van ons is uitgevoerd door Milieuadviesbureau CE te Delft².

Hoofdpijnen

Uit het CE-onderzoek is gebleken dat er thans (2006) in de provincie Drenthe geen sprake is van overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden zoals die gelden voor de luchtkwaliteit. Ook voor 2010 is - rekening houdend met de nu bekende voornemens voor nieuwe ruimtelijke en economische ontwikkelingen in onze provincie - de kans op overschrijding van die grenswaarden niet groot.

Drenthe beschikt dus over relatief schone lucht. Maar gezien de verschillende onzekerheden over de ontwikkeling van de luchtkwaliteit (het verwachte verloop van de grootschalige achtergrondconcentraties fijn stof en NO₂ én de mogelijk strengere (Europese) normering voor fijn stof³), achten wij het noodzakelijk om de "vinger aan de pols te houden". Hiertoe is een samenhangend pakket aan maatregelen opgesteld.

---

¹ Brief met kenmerk 10/5.5/2006002301.

² Dit rapport (Achtergronddocument bij het Provinciaal programma luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010) ligt ter inzage in de leeskamer en is ook via de website www.drenthe.nl (index natuur en milieu) in te zien.

³ De kleine deeltjes (PM 2,5), die als meest schadelijk voor de gezondheid worden beoordeeld.

Zo stellen wij onder andere voor de komende jaren de luchtkwaliteit in Drenthe te monitoren teneinde een eventuele teruggang tijdig te signaleren en in samenwerking met de betrokken overheden (gemeenten en Rijkswaterstaat) te kunnen bestrijden. Deze en andere maatregelen hebben wij opgenomen in bijgevoegd ontwerp-(Uitvoerings)programma.

Status

In de eerder aangehaalde brief (zie voetnoot 1) hebben wij de destijds door ons voorgestane procedure geschetst. Wij gaven aan dat sprake zou zijn van een uitwerkingsplan van POP II en dat de daarvoor geldende procedure zou worden gevolgd. Gaandeweg het project werd duidelijk dat de eventueel te nemen maatregelen binnen de kaders blijven van het beleid zoals dat is vastgelegd in het huidige POP. Vandaar dat wij gekozen hebben voor een (Uitvoerings)programma luchtkwaliteit.

Procedureel

Zoals aangegeven is sprake van een ontwerpprogramma. Dit ontwerp willen wij de komende periode bespreken met de Drentse gemeenten én met zogenaamde derde belanghebbenden⁴. Beide groepen zijn ook al in een eerdere fase van het project geconsulteerd. Nu het onderzoek is afgerond en de daarop gebaseerde maatregelen in ontwerp voorliggen, is het zinvol beide documenten met betrokkenen te bespreken. Ook willen wij beide documenten graag besproken zien in de Adviescommissie voor de Fysieke Leefomgeving. Haar advies willen wij samen de resultaten van de consultatiegesprekken aan u voorleggen.

Alle reacties zullen wij betrekken bij onze definitieve besluitvorming over het uitvoeringsprogramma. Onze planning is erop gericht dit begin 2007 te doen.

Verzoek

Graag ontvangen wij het standpunt van uw staten over het thans voorliggende ontwerp-Provinciaal programma luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
tk/coll.

---

⁴ Deze groep bestaat uit diverse instanties/belangenorganisaties (Rijkswaterstaat, vervoersorganisaties, werkgeversorganisaties, Milieufederatie Drenthe, Kamer van Koophandel, GGD, VROM-Inspectie Noord, LTO en waterschappen).

Ontwerp

**Provinciaal Programma
Luchtkwaliteit Drenthe
2007-2010**

Provinciale/Gedeputeerde staten van Drenthe
Januari 2007

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe

Ontwerp

Provinciaal Programma

Luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010

1 Inleiding

De kwaliteit van de lucht staat sinds de inwerkingtreding van het Besluit Luchtkwaliteit weer volop in de belangstelling. Zo ook in de Provincie Drenthe, waar het Provinciaal omgevingsplan II (POP II) aandacht aan de luchtkwaliteit schenkt en in de begroting van 2006 is aangegeven dat een beeld verkregen moet worden van de kwaliteit van de lucht en de bronnen die deze kwaliteit substantieel beïnvloeden.

De Provincie Drenthe heeft de volgende motieven voor het opstellen van een Luchtkwaliteitplan Drenthe

- de gezondheid van de burgers in de Provincie Drenthe;
- het voldoen aan de wettelijke normen en eisen zoals geformuleerd in het Besluit luchtkwaliteit;
- versterken van duurzaamheid in de ruimtelijke ordening en in de economische ontwikkeling.

2 Luchtverontreiniging: effecten en beleid

Luchtverontreiniging kan tot acute en chronische gezondheidsklachten leiden; van keel- en neusirritaties en luchtwegklachten bij kortdurende blootstelling tot zware astmatische klachten en hart- en vaatziekten bij langdurige blootstelling. Sommige groepen mensen zijn extra vatbaar voor luchtverontreiniging en lopen de grootste kans op schadelijke effecten. Deze zogenaamde 'gevoelige groepen' betreffen onder meer: kinderen, ouderen, hart-long patiënten, sporters.

Tal van luchtverontreinigende componenten zijn bepalend voor de luchtkwaliteit. De prioriteit van de overheid ligt vooral op stikstofoxide (NO_2) en fijn stof met een gemiddelde diameter van $10 \mu\text{m}$ (PM_{10}). Voor deze stoffen zijn Europese normen vastgesteld. Deze normen worden in grote delen van Nederland niet gehaald of lijken niet te worden gehaald. Intussen wordt in Europees verband ook gepleit voor een aanvullende norm voor fijn stof: $\text{PM}_{2,5}$; dit betreft nog kleinere stofdeeltjes die mogelijk meer gezondheidsschade aanrichten dan de grove fractie van PM_{10} . Hoge concentraties fijn stof en ozon leiden er toe dat in Nederland jaarlijks duizenden mensen vervroegd overlijden. Van enkele dagen bij kortdurende blootstelling tot enkele (tot tien) jaren eerder bij langdurige blootstelling. Het terugdringen van schadelijke luchtverontreiniging is dan ook een Nederlandse beleidsprioriteit. Uit onderzoek is gebleken dat er geen drempelwaarde voor fijn stof is waar beneden geen gezondheidseffecten optreden. Dit betekent dat welke normstelling men ook kiest er altijd gezondheidseffecten zullen zijn. Dit betekent tevens dat elke maatregel die vermindering van blootstelling oplevert ook leidt tot gezondheidswinst.

De problematiek rond luchtverontreiniging en volksgezondheid is nationaal en internationaal een steeds belangrijker wordend aandachtsgebied. Alarmerende berichten over tienduizenden doden per jaar ten gevolge van luchtverontreiniging alleen al in Europa, maken duidelijk dat de

huidige luchtkwaliteit sterk te wensen overlaat. In Europees verband is er daarom een proces gaande, in het kader van het EU-programma Clean Air For Europe (CAFE), waarin de huidige NEC-richtlijnen (NEC=National Emission Ceiling) en grenswaarden worden geëvalueerd. De wetenschappelijke basis voor eventuele herziening van de richtlijnen komt op de eerste plaats voort uit de inzichten in de effecten van luchtverontreiniging op de volksgezondheid. Daarnaast zijn ook de effecten op het milieu van belang. Het doel van de EU is dat er in 2020 geen overschrijdingen meer zijn en dat de risico's voor de gezondheid tot verwaarloosbare niveaus zijn teruggebracht. Door tussendoelstellingen en daaraan gekoppelde richtlijnen zal het einddoel bereikt moeten worden.

In Europees kader is momenteel, als uitvloeisel van het CAFE programma, een nieuwe Richtlijn voor Luchtkwaliteit in behandeling bij de Raad voor Ministers en het Europees Parlement. In Nederland is het wetsvoorstel Luchtkwaliteitseisen (zonder de nieuwe EU voorstellen overigens) in behandeling bij de Eerste Kamer. Naar verwachting zal dit wetsvoorstel in de loop van 2007 kracht van wet krijgen. Tot die tijd geldt het Besluit Luchtkwaliteit 2005 als het wettelijk kader waarbinnen gewerkt moet worden.

3 Doelstellingen voor de luchtverontreiniging in Drenthe

In POP II is voor luchtverontreiniging als doelstelling geformuleerd “een milieukwaliteit die uitgaat van de huidige Drentse milieukwaliteit en die mogelijkheden benut om deze te verbeteren.”

De huidige milieukwaliteit, in deze de luchtkwaliteit, is dus het vertrekpunt. Deze mag niet slechter worden en moet daar waar mogelijk verbeterd worden. Dit past overigens goed in de hierboven beschreven Europese aanpak.

Dit provinciale programma luchtkwaliteit geeft aan op welke wijze de Provincie Drenthe invulling geeft aan haar verantwoordelijkheden op het gebied van luchtkwaliteit. Het programma beoogt het toetsingskader te leveren voor de R.O. plannen van de gemeenten voor wat betreft de luchtkwaliteit en beoogt aan te geven op welke wijze de lucht schoon kan blijven.

4 De kwaliteit van de lucht in Drenthe

De provincie Drenthe heeft de huidige situatie van de luchtkwaliteit in Drenthe laten onderzoeken*, waarbij onder andere gebruik gemaakt is van de gemeentelijk rapportages over luchtkwaliteit.

Uit het onderzoek is gebleken dat er geen overschrijdingen van de wettelijke grenswaarden in de Provincie Drenthe bestaan. Ook voor het jaar 2010 is nagegaan wat de kwaliteit van de lucht zal zijn, rekening houdend met de nu bekende voornemens voor nieuwe ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Ook voor 2010 is de kans op overschrijding van de wettelijke grenswaarden niet groot.

In de nabije toekomst bestaat er alleen een kleine kans dat er nog lokaal overschrijdingen voor fijn stof plaatsvinden. Op de lange termijn is deze kans te verwaarlozen.

Drenthe beschikt dus over relatief schone lucht. Maar er bestaan verschillende onzekerheden over de ontwikkeling van de luchtkwaliteit. Een belangrijke onzekerheid bestaat uit het verwachte verloop van de grootschalige achtergrondconcentraties, dat zijn de concentraties van PM_{10} en NO_2 die als gevolg van alle Nederlandse en Europese bronnen bestaan. Het Milieu en Natuur Planbureau verwacht dat deze concentraties gestaag zullen dalen, maar kan daar geen zekerheid over geven.

Een andere onzekerheid wordt gevormd door de Europese voornemens om naar strengere normen te gaan, met name voor de heel kleine deeltjes $PM_{2,5}$. Over de concentraties van $PM_{2,5}$ is nog weinig bekend in Drenthe.

5 Acties voor het behoud van de goede kwaliteit van de lucht in Drenthe

De bovenstaande constatering maken dat:

- Er een duidelijk beleid gevoerd dient te worden om de luchtkwaliteit te monitoren ten einde een teruggang en knelpunten tijdig te signaleren en te bestrijden;
- Er voorbereidingen worden getroffen om beperkte maatregelen te nemen bij dreigende overschrijdingen als gevolg van hogere achtergrondconcentraties.

* Rapport CE "Achtergronddocument bij het Provinciaal Programma Luchtkwaliteit Drenthe 2007-2010".

Er zal in ieder geval structureel en systematisch overleg tussen alle betrokken partijen moeten plaatsvinden om de ontwikkelingen die van invloed zijn op de luchtkwaliteit te kunnen volgen, om zonnodig te kunnen ingrijpen. Daarbij spelen de verschillende verantwoordelijkheden tussen de provincie en gemeenten een belangrijke rol. De gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de luchtkwaliteit binnen hun grondgebied. De provincie heeft een coördinerende en samenbindende rol en is verantwoordelijk voor het beperken van de emissies van wegen en bedrijven waarvoor zij bevoegd gezag is.

Rekening houdend met de doelstelling zijn de volgende acties noodzakelijk.

1. Uitwerken van het “Achtergronddocument bij het PPLD” (met inachtneming van de begin 2007 vast te stellen nieuwe wet m.b.t. luchtkwaliteitseisen) tot een handleiding voor de gemeenten.
2. Monitoren van bestaande bijdragen van enkele brontypen in Drenthe (onder meer opwaaiend stof) en van de veranderingen in de luchtkwaliteit, waarbij de gegevens uit dit programma het vertrekpunt zijn.
3. Samenwerking bevorderen tussen de gemeenten, Rijkswaterstaat en de provincie op het gebied van luchtverontreinigende bronnen.
4. Toepassen van een preventieve milieuhygiënische en ruimtelijke aanpak door luchtkwaliteit een expliciet aspect in de besluitvorming te laten zijn.
5. Communicatie naar burgers en bedrijven met de nadruk op het behoud van de goede luchtkwaliteit in Drenthe.
6. Volgen van (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van luchtverontreiniging, zo mogelijk in IPO-verband.

In tabel 1 worden deze acties verder uitgewerkt.

Tabel 1 Acties voor behoud goede luchtkwaliteit

1. Uitwerken kader ten behoeve van toetsing door gemeenten	Op basis van het Achtergronddocument en rekening houdend met hetgeen in de gewijzigde Wet milieubeheer (Luchtkwaliteiteisen) wordt vastgelegd wordt een handleiding opgesteld waarmee de toetsing (voor wat betreft de luchtkwaliteit) van bestemmingsplannen door gemeenten aan rijksregels wordt vereenvoudigd.
2. Opstellen en uitvoeren monitoringsprogramma	<p>Het doel van monitoring is het bepalen van de effecten van verschillende ontwikkelingen op de emissies en concentraties in Drenthe</p> <p>Het programma omvat in ieder geval:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intensiveren metingen luchtkwaliteit (emissies en immissies) - Verbeteren analyse knelpunten en prognoses - Verbetering betrouwbaarheid emissiecijfers industrie - Onderzoek bijdrage luchtvaart - Onderzoek bijdrage opwaaiend stof - Onderzoek bijdragen pluimveehouderijen
3. Structureel provinciaal luchtkwaliteit overleg tussen Provincie en Gemeenten.	<p>Onderdelen van dit onder de regie van de provincie te voeren overleg zijn onder meer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgdragen voor agendering luchtkwaliteit op lopende overleggen. - Verbeteren regionale afstemming en gezamenlijke agenda-setting - Bundelen lopende initiatieven - Gezamenlijk optrekken richting Rijk - Verbeteren regionale samenwerking - Overlegplatform Luchtkwaliteit met partners en maatschappelijk veld - Dialoog bijeenkomsten industrie, landbouw, consumenten, verkeer - Structureel overleg met omliggende Duitse gemeenten en andere (Nederlandse) aangrenzende overheden is ook gewenst
4. Preventieve milieuhygiënische en ruimtelijke aanpak: Structureel hanteren toetsingskader (inbedding, weging) luchtkwaliteit voor bestemmingsplannen, projectprocedures en structuur- en toekomstvisies.	<p>Door vroegtijdige afstemming tussen ruimtelijke ordenaars en verkeerskundigen kan in ruimtelijke plannen en verkeers- en vervoerplannen luchtkwaliteit worden betrokken als criterium bij het ontwerp en de inrichting van infrastructuur en bebouwing. Hiervoor is het gewenst dat criteria voor toepassing van het voorzorgsprincipe ontwikkeld worden.</p> <p>Ook wordt de verdere emissiereductie door industriële bronnen bewerkstelligd (IPPC).</p>
5. Opstellen en uitvoeren van communicatieplan voor de informatievoorziening richting burgers	<p>Communicatie met burgers over luchtkwaliteit (en de relatie met gezondheid) is bedoeld om ze bewust te maken van de problematiek, bewust te maken van hun eigen aandeel daarin en van hun mogelijke bijdrage in de oplossing. Hiervoor kan worden aangesloten bij de verplichte taken die de Provincie al vanuit het Verdrag van Aarhus heeft.</p>
6. Volgen van (inter)nationale ontwikkelingen	Deelname aan de overlegstructuren binnen IPO verband en overleg met de grensprovincies, c.q. Länder.

